Rs. 15

9/9/2006

భవానీభారతీ

అఖిలభారత పత్రిక

సెప్టెంబరు 2006

పరిచయము

భవానీ భారతీ! సర్వేశ్వరీ, శ్రీజననీ, నిర్వికల్పా, సనాతనీ, కాంతి మతీ, శక్తిమతీ, భయంకరీ, అభయంకరీ, సంరక్షణీ, సంహారిణీ! –

శ్రీఅరవిందులు రూపరహిత 'భవానీభారతీ' సత్వమును కవితగా అక్షరరూపములో ఛందోబద్ధం చేసి తొంబది తొమ్మిది శ్లోకాలలో 'ఉపజాతి' ఛందస్సులో మనకు ప్రసాదించారు. 1904-1908 సం॥ ల మధ్య వారు వ్రాసిన ఏకైక సంస్కృత పద్య కవిత ఇది. శౌర్యము, వీరత్వము, శక్తి, కోపోద్రిక్తత, పోరాటపటిమ – లక్షణాలను ప్రేరేపించడానికి తగిన ఛందస్సు ఎన్నుకున్నారు. దీనిని వారు రచించి ఇంకా నామకరణమే చేయలేదు. ఇది పోలీసులు స్వాధీనమైపోయింది. ఈ రచన 1985 లో శ్రీఅరవింద ఆశ్ర మంవారికి దక్కింది. 'భవానీభారతీ' అనే సార్ధక నామధేయంతో దీనిని తొలిసారిగా వారు ప్రచురించారు.

ఈ రచనకి ప్రేరణయైన నాటి కాలమాన పరిస్థితి, చిత్త వృత్తి (mood) తెలుసుకోటానికి శతాబ్దం వెనక్కి పోనక్కర్లేదు. నాటికీ, నేటికీ ఆ పరిస్థితి అలా కొనసాగుతూనే ఉంది. మనం పిలుచుకునే – ఇండియా, భారత్, హిందుస్థాన్ – తాను బంధింపబడిన సంకెళ్ల నుంచి ఇంకా విముక్తి కాబడవలసియే ఉన్నది! అణగద్రొక్కేవారు వస్తున్నారు, వెడుతున్నారు. తేడా – రంగు, రూపాలలోనే! మధ్యలో దేశం కాలూని నిలుస్తుంది; ఒక్కొక్కప్పుడు చిక్కుల్లో తగుల్కొని బిగుసుకుంటుంది; మరొక్కప్పుడు రౌద్రాగ్నిలో తిరగబడుతుంది. తన బిడ్డలు చాలమందికి ఈ పరిణామాల క్రమం బోధపడదు – దైన్యము, మనస్తాపము, మెలివేసి దేశాన్ని తీవ్రసంతాపానికి ఎందుకు గురిచేస్తుందో? దట్టమైన కారుమేఘాలు చుట్టుముట్టి పరిస్థితి చేజారిపోయే సమయం దాపురించినపుడు, చీకటిని దూసుకువచ్చి, కారుమేఘాలు పటాపంచలు చేసే ప్రచండమైన కిరణాన్ని దర్శిస్తారు వారు. ఎలా? ఎక్కడి నుంచి వచ్చినదీ నూతనోత్తేజం? ఈ బలీయమైన అనంత శక్తికి మూలము ఎక్కడ?

దైవలీలలు అత్యాశ్చర్యకరములు, కదా! అవి కలవరపెట్టే విగానూ ఉంటాయి.

'భవానీ భారతీ' లో సుపరిచిత దృశ్యమే మన ముందు ఆవిష్కృతమౌతుంది. తాను కాలూని నిల్చున్న నేల, అసురశక్తుల చేత పెకలించివేయబడుతూంటే, తమస్సులో, తనకేమీ పట్టన ట్లుగా భారతీయుడు ఉన్న పరిస్థితి – ఈ దృశ్యంతో కవిత ఆరం భమౌతుంది. తాను, తన సోదరులు – మాతృభూమి – దోపిడీకి గురికాబడుతూంటే – నిమ్మకి నీరెత్తినట్లు విస్మృతిలో ఉన్నారు. ప్రాపంచిక సుఖలాలసలో వారికి తల్లి కేక వినపడటం లేదు. ఆ అసహన పరిస్థితిలో కాళి – ఉగ్రరూపం తాల్చి, మేఘగర్జనతో గడగడలాడిస్తూ, సాక్షాత్కరిస్తుంది.

తన పాదాలకడ పడి ఉన్న వీరిని తృణీకరిస్తుంది. పురా తన యోధులకు, ఇప్పటి, వీరు నిర్జీవ నమూనాలు! దేశమాతను ఆరాధించి ఆమె రక్షణకోసం తమ రక్తాన్ని ధారపోసి జీవితబలి దానం చేసినవారు నాటివారు. మరి నేడిట నిలిచి ఉన్న వీరె వ్వరు? అందరికీ స్పష్టంగా కనిపిస్తూన్నది వీరి కంటబడదా? మాత దుస్థితిని కాంచలేరా? ఆకలి, దప్పికలతో సొలసియున్న దేశమాత దుస్థితి వీరిని కదిలించదా? అసలు వీరికీ విషయం తెలుసా? ఏ జాతి నిరంతర ఆత్మార్పణకై సాటివారి క్షేమం కోసం ఉద్యుక్తమై ఉంటుందో, ఆ జాతిపట్ల కాళి కృప కలిగి ఉంటుం దని? అలా కాక స్తబ్దతతో, నిస్సత్తువగా ఆమెకి గుండె బరువై ఉన్నపుడు, ఆమె తన రాకను విజయోత్సవ సంరంభంతో కాక, ప్రకృతి వైపరీత్యాలతో తెలియపరుస్తుందని? సనాతన భారతీయ జీవాత్మని హెచ్చరిస్తుంది – "ఓ పిరికి కిశోరములారా! లేవండి! లేవండి!" అని. మత్తు వదిలి మేల్కొని, రక్తసిక్తమైన కాళరాత్రిలో, స్వదేశస్థులను వెతుకుతూ భారతీయుడు వెళ్లగా ఏమి చూచాడు! మరుగున పడి ఉన్న శవాలను! అసురుడు (the Titan) మాత్రం నిబ్బరంగా ఒక పాదంతో అజేయమైన హిమవంతమును, మరొక పాదంతో ఆంధ్ర, పౌండ్ర మైదానాలను అణచి ఉంచి తలెత్తుకుని ధీమాగా నిల్చుని ఉన్నాడు.

రాక్షసుడు భారతీయ ఆత్మని అవమానపరుస్తూ ఉంటే చూస్తూ ఉండలేక నిర్దయతో, దుర్మార్గంగా జరుగుతూన్న దోపిడీకి రెచ్చకొట్టబడి, కోపోద్రిక్తయైన దేశమాత తీవ్రహుంకారం విని కదిలివచ్చిన యుద్ధవీరులు – దుర్మార్గుడు చావాలి – అని గర్జిస్తారు.

తన శక్తిసామర్థ్యాలను, మొండిధైర్యాన్ని తన్ననుసరించి తండోపతండాలుగా వస్తూన్న తన బిడ్డలకు అందించగా, ముల్లోకాలూ యుద్ధవీరుల పవిత్ర రక్తధారలతో తడిసి ముద్ద అయి కాళి ఉగ్రరూతలూగుతూ ముందుకు ఉప్పొంగింది. అహంకార ధిక్కారాలతో రాక్షసుడు చీకటిగుహలో – నాకు సరియెవరు ఈ లోకంలో? అని రంకె వేస్తున్నాడు.

సనాతమైన పసిడి దివ్యకాంతి, దుష్టఅంధకారం లోనికి చొచ్చుకొని ప్రవేశించి తునాతునకలుగా చెల్లాచెదరు కావించి దాని జాడకూడ కనపించకుండా చేస్తుంది. భవానీదేవి యొక్క స్నిగ్ధ సౌందర్యం, స్వచ్ఛమైన తీక్షణ మృదుల కిరణకాంతులతో క్షుద్రమైన దుష్ట అంధకారాన్ని చెదరకొట్టివేస్తుంది. ఆమె కృపతో అంతా దేదీప్యమానమైన సౌందర్యకాంతి లహరులే! కపాల మాలాకర్కస ధ్వని, భీకర గావుకేకలతో అవివేక నిద్రావస్థ నుంచి తనను మేల్కొలిపిన ఆమె ఎవరా అని భారతీయుడు విస్తుపోతాడు. స్నిగ్ధ సుందర భవానీదేవి నీడలో సింహనాద కాళీనృత్య రూపాన్ని దర్శిస్తాడు. ఆమె దిగ్విజయ. ఆనందమయి. గందరగోళం అంతా చెల్లాచెదరైపోతుంది. కాళీ, భవానీ, చండీ, అన్నపూర్ణా, రాధా – అనంతరూపాలలో అమ్మ – సూర్యరశ్మిలోని అసంఖ్యాక కిరణాలవలె! భూమి నుంచి పూజలు, భజనలు, స్తోత్రగానాలు అందుకుంటూన్నది.

"నీవు సర్వేశ్వరివి, జగన్మాతవు, సర్వశక్తి సమన్వితవు. ఆధిపత్యము, శ్రేష్టత్వము, సముజ్వల సౌందర్యము నీ కానుకలు. సుసంపన్నవు నీవు. ఇన్నీ అనుగ్రహిస్తూనే, కోపోద్రిక్తురాలవైతే, దెబ్బలూ తగిలిస్తావు"

పూర్వవైభవం తిరిగి సంతరించుకుంటుంది. భరతభూమి ఆర్యావర్తము, సనాతనము. సాక్షాత్తు దివ్యమాతచే పరిరక్షింపబడే (పుణ్య) భూమి. సనాతన ధర్మపాలన, న్యాయనిష్ఠ, పునరుద్ధరింపబడుతవి. వేదోక్తంగా ప్రజ్వరిల్లిన హోమాగ్ని నుండి వెలువడిన అగ్నికణములు. ఆకాశమును నింపుతాయి. జ్ఞానం వర్ధిల్లుతుంది. వివేకం వెల్లివిరుస్తుంది. సుసంపన్న వైభవం, భక్తిన్యాయాలు, తిరిగి భారతీయ ఆధికారిక చిహ్నాలుగా అలంకరించుకోబడి అలరిస్తాయి. సభక్తికంగా, కృతజ్ఞతాభావంతో బిడ్డలంతా పూజ్యభావంతో దేవతను దర్శిస్తారు. ఆమెయొక్క శాశ్వత రక్షణను ఆకాంక్షించి అభ్యర్థిస్తారు.

"దేవీ! ఔదార్యవతీ! భారతీయుల హృదయాలలో చిరస్థాయిగా కొలువై ఉండి అనుగ్రహించు. ఓ శక్తిస్వరూపిణీ! లోకకళ్యాణం కోసం ఈ నేలపై నీ స్థిరనివాసాన్ని అనుగ్రహించు తల్లీ"! అజ్ఞానము, జడత్వము, ప్రపంచ దేశాలకు క్రొత్తకాదు. భారతదేశమూ, అందుకు మినహాయింపు కాదు. నిశ్చైతన్యంగా తమస్సులో ఉండటం భారతీయ లక్షణం కాదు. శ్రీఅరవిందుల వారి దృష్టిలో – దేశమంటే ఒక భూభాగమే కాదు; అలంకారమూ కాదు; మనోకల్పనసలే కాదు. ఒక బ్రహ్మాండమైన (చైతన్య) శక్తి. కొట్లాది జనజీవన చైతన్యశక్తుల సమాహార స్వరూపం!

బలము, వీరము లేని దేశభక్తి ఒక మనోకల్పన మాత్రమే అయితే, అది అపరిపూర్ణమైనది. శక్తితీవ్రత, మొక్కవోని సంకల్పబలం, లేచి ముందుకు దూకాలనే ఉద్రేకం – ఇవి, దేశమాత కోసం ఆత్మార్పణకి కూడా వెనుకాడని ఊపు, ఉద్రేకాన్ని ఇస్తాయి. వీటివల్ల అనుకున్నది సాధింపబడుతుంది. వ్యక్తం చేయాలనుకున్నది వ్యక్తీకరింపబడుతుంది. ఊపిరాడని బాధనుంచి విముక్తి కలుగుతుంది.

జన్మభూమిపై ప్రేమ మనకు తెలియకుండానే మనలను కార్యోన్ముఖులను చేస్తుంది. దేశభక్తి, ఎక్కువ భాగం అంతర్నిహితంగా ఉంటుంది. పతాకస్థాయిలో మెలికలు తిరిగి లోలోపలి పొరలను చీల్చుకుని, శక్తివంతంగా భవానీ రూపంలో కాళీశక్తిగా

ఆవిష్కృతమౌతుంతి. ఓహో! ఆ సమయమెంత మహిమాన్వితమో కదా!

ఈ దేశమాత బిడ్డలు భారతీయులు. అనుక్షణం శక్తివంతమైన సజీవ దేశప్రేమ ప్రేరణలో, తమయొక్క, తమ సహోదరుల హృదయస్పందనలతో తాదాత్మ్యం చెంది, ఉప్పొంగిన రుధిర ప్రవాహాలు నేల నాల్గుచెరగులా ప్రవహింప చేస్తూంటే – ఓహ్!

భవానీ భారతీ! ఇది ఈ గెడ్డపై నిరంతరంగా ప్రతిధ్వనించే ప్రార్థన. దేశాన్నంతటినీ దేశమాతగా ఆవాహనం చేసేది –

ఆంగ్లమూలం: Richars Hartz
అనువాదం: కర్రా వెంకటేశ్వర్లు

భవానీ భారతీ

శ్రీఅరవిందులు

1. సుఖే నిమగ్నః శయనే యదాసం
మధోశ్చ రథ్యాసు మనశ్చచార
స చిన్తయామాస కులాని కావ్యం
దారాంశ్చ భోగాంశ్చ సుఖం ధనాని

సుఖంగా మంచం మీద శయనించి ఉండగా – నా వాళ్లు, రసమయమైన కావ్యాలు, భార్య, సుఖం, సంపద, ధనం – వీటి గురించిన తీయటి ఊహాలతో నా మనసు పలు మార్గాలలో పయనించింది.

2. కాంతైశ్చ శృంగారయుతైశ్చ హృష్టో
గానైః స ఛన్దో లలితం బబన్ధ
జగౌచ కాన్తావదనం సహాస్యం
పూజ్యేచ మాతుశ్చరణే గరిష్ఠే॥

ప్రేయసితో శృంగారయుత నా ఆనందాన్ని లలిత ఛందోపద బంధంగా మలచాను. నా ప్రేయసి మందహాసాన్ని, సభక్తికంగా మాతృపాదాలని గుర్రించి గానం చేశాను.

3. చక్రన్ద భూమిః పరితో మదీయా
ఖలో హి పుత్రానసురో మమర్ద
స్వార్థేన నీతోహ మనర్చ పాదౌ
దురాత్మనో భ్రాతృ వధేన లిప్తౌ॥

క్రూరుడైన రాక్షసుడు నా బిడ్డలను సర్వనాశనం చేస్తున్నాడంటూ నా దేశము ఆక్రందనంతో నా చుట్టూ తిరుగుతూ కనిపించింది. నా సోదరులను చంపిన రక్తంతో తడిసిన ఆ దురాత్ముని పాదాలను, స్వార్థంతో అర్చించాను.

4. సుఖం మృదావాస్తరణే శయానం
సుఖాని భోగాన్ వసు చిన్తయన్తమ్
ప స్పర్శ భీమేన కరేణ వక్షః
ప్రత్యక్ష మక్ష్ణోశ్చ బభూవకాలీ॥

సుఖ, ధన, భోగాలను తలుచుకుంటూ మెత్తటి పరుపులపై సుఖంగా కలలు కంటూ శయనించి ఉండగా, భయంకరమైన హస్తస్పర్శతో గుండెను తట్టి లేపి కాళి ప్రత్యక్షమైనది.

5. నరానరాస్థిమాలాం నృకపాలకాంచీం
వృకోదరాక్షీం క్షుధితాం దరిద్రామ్।
పృష్ఠే వ్రణాంకామసుర ప్రతోదైః
సింహీం నదన్తీమివ హన్తుకామామ్॥

మనుష్యుల అస్థికల మాలగా, పుర్రెల మొలత్రాడుగా, తోడేలు చూపులతో ఆకలి, దారిద్ర్యములతో, కొరడా దెబ్బలతో తట్లుతేరిన వీపుతో వేటకు బయల్దేరిన ఆడసింహంలా గర్జిస్తూ (శత్రు) సంహారమునకు సిద్ధమైన (కాళీమాతను దర్శించాను.)

6. క్రూరైః క్షుధార్తై ర్నిరీక్షమాణైర్జ్వలద్భిః
విద్యోతయన్తీం భువనాని విశ్వా
హుంకారరూపేణ కటు స్వరేణ
విదారయన్తీం హృదయం సురాణామ్॥

ఆకలితో ప్రజ్వరిల్లుతూన్న క్రూరమైన కళ్లతో సమస్త భువనములను ప్రకాశింపచేస్తూ దేవతల హృదయాలను బ్రద్దలుకొట్టే కటువైన హుంకారంతో (కాళి నాకు కనిపించింది.)

7. ఆపూర్య విశ్వం పశువద్విరావైః
లేలిహ్యమానాంచ హనూకరాలే
క్రూరాంచ నగ్నాం తమసీవ చక్షుః
హింస్రస్య జన్తో ర్జననీం దదర్శ॥

మృగరంకెలతో లోకాన్ని నింపుతూ, భయంకరమైన దవడలను చాటిస్తూ, చీకట్లో క్రూరము, నగ్నము అయిన దుష్టజంతువు నేత్రాలు వంటి నేత్రాలతో కూడిన తల్లిని చూశాను.

8. ఆలోలకేశైః శిఖరాన్నిగృహ్య
కరాలదంష్ట్రైశ్చ విసార్య సిన్ధూన్
శ్వాసేన దుద్రావ నభో విదీర్ణం
న్యాసేన పాదస్య చ భూశ్చకంపే॥

ఆమెయొక్క చంచలమైన కేశాల అడుగున పర్వతాగ్రాలు భయంతో క్రుంగి ఉన్నాయి. భీకరమైన ఆమె కోరలు నుంచి సముద్రాలు వెనుదిరిగాయి. ఆమె శ్వాస, మేఘశకలాలని చెదరకొట్టింది. ఆమె పాదఘట్టనలతో భూమి కంపించింది.

9. ఉత్తిష్ఠ దేహీతి పిపాసు రంబా
దధ్వాన రాత్రౌ నగరే వితారే
సేయం స్త నన్తీ రజనీం తమిస్రాం
బభౌ సమాపూర్య మనాంసి చార్యా॥

"లే! ఇయ్యి!" అంటూ దప్పికతో కూడిన అమ్మ పిలుపు, నక్షత్రములు లేని ఆ కాళరాత్రిలో నగరమంతా ప్రతిధ్వనించింది. మేఘగర్జనతో వైభవోపేతమైన దేవియొక్క అస్తిత్వంలో చీకటిరాత్రితో పాటు, మనుష్యుల హృదయాలూ నిండిపోయినై.

10. భీతః సముద్విగ్నమనాశ్చ తల్పాద్
ఉద్ధాయ పప్రచ్ఛ తమో నమస్యామ్
కా భాసి నక్తం హృదయే కరాలి
కుర్వీయ కిం బ్రూహి నమోస్తు భీమే॥

భయపడి కలత చెందిన మనసుతో మంచం మీద నుంచి లేచి వందనీయమైన ఆమె రూపానికి నమస్కరించి ప్రశ్నించాను. భయంకరమైన కాంతితో నా హృదయంలో ప్రవేశించిన నీవు ఎవరు? నేనేమి చేయాలి? చెప్పు. ఓ! భయంకరమైన దేవీ! నీకు నమస్కారము.

11. సింహస్య సారావము దీరయన్తీ
క్రూరస్య కుంజే భ్రమతే వధార్థమ్
ససర్జ వాక్యాని కరాలమూర్తిః
యథా సముద్రస్తనితం శిలాయామ్॥

పొదలలో వేటకై తిరుగుతూ ఉన్న భయంకరసింహంవలె గర్జిస్తూ, శిలల తాకిడికి సముద్రము ఘోషించినట్లు, ఆ భయంకర దేవత పలికింది.

12. మాతాస్మి భోః పుత్రక భారతానాం
సనాతనానాం త్రిదశ ప్రియాణామ్
శక్తోన యాన్ పుత్ర విధిర్వి పక్షః
కాలోపి నో నాశయితుం యమోవా॥

బిడ్డా! సనాతనులు, దేవతలకు ప్రీతిపాత్రులు అయిన భారతీయులకు తల్లిని, దుర్విధికాని, కాలముకాని, మృత్యుదేవతకాని, వారిని నాశనము చేయ సమర్థులు కారు.

13. తే బ్రహ్మచర్యేణ విశుద్ధ వీర్యా
జ్ఞానేన తే భీమతపో భిరార్యాః
సహస్ర సూర్యా ఇవ భాసురాస్తే
సమృద్ధిమత్యాం శుశుభుర్ధరిత్ర్యామ్॥

బ్రహ్మచర్యముచేత పరిశుద్ధ పరాక్రములు. కఠోర తపస్సుచేత ఆత్మోన్నత సంపన్నులు, సహస్రభానుతేజో ప్రకాసితులుగా సుసంపన్నమైన ఈ భువిపై వెలుగొందుతున్నారు.

14. శూరాః ప్రగల్భాశ్చ హి శాత్రవాణాం
స్పర్ధాలవం సోఢు మమర్షణాస్తే
పూజాం జనన్యా రిపుభిః సమాప్య
రేజూ రణాన్తే రుధిరాక్తదేహాః॥

శూరులు, నిర్భయులు అయినవారు, శత్రువుల నుంచి ఏ కొంచెం ధిక్కారాన్ని సహించరు. శతృ బలిదానంతో యుద్ధం ముగిశాక రక్తసిక్తదేహంతో ప్రకాశిస్తూ తల్లిని పూజిస్తున్నారు.

15. దీనాః క ఏతే ఘృణినా దరిద్రాః
శాన్తిం జఘన్యాం గణికామివాన్ధాః
భజన్తి భోః కాపురుషా విమూఢా
ఆలింగ్య యే మోదథ మృత్యుమేవ॥

ఎవరీ దీనులు, దురదృష్టవంతులు, దరిద్రులు? తమ అంధత్వంలో వారవనితను వోలె, అవమానకరమైన శాంతిని ఆలింగనం చేసుకునేవారు? మగతనం లేని అల్పబుద్ధికల పురుషులారా! మీరు మృత్యువుని ఆలింగనం చేసుకుంటున్నారని మీకు తెలియదా?

16. క్లీబాః కియన్త్యేవమసూన్ దినాని
ధరిణ్యా ధార్త్తాః ప్రహృతా వృథైవ
హాసంత్య మిత్రా అపమాన రాశిం
క్రీణీథ శాన్త్యా ధనశోషణంచ॥

నిర్వీర్యుడవై శత్రువులు కావాలని పెట్టే బాధలను ఎన్ని రోజులు భరిస్తావు? నిన్ను ద్వేషించే, వారు, నిన్ను చూసి నవ్వుతారు. శాంతి పేరుతో ఎంతో అవమానాన్ని, నీ సంపదను కొల్లగొట్టుకు పోవటాన్ని కొనితెచ్చుకోకు.

17. మ్లేచ్ఛస్య పూతశ్చరణామృతేన
గర్వం ద్విజోస్మీతి కరోతి కోయమ్
శూద్రాదథానార్య తరోసి శూద్రో
వ్రతైః కి మేతైర్న్నరకస్య పాన్థే॥

మ్లేచ్ఛుల పాదామృత స్పర్శతో పవిత్రుడ్డైనై బ్రాహ్మణుడను అనుకుని, గర్వపడే ఈతనెవ్వరు? నీవు శూద్రుడికంటె హీనమైన అనార్యుడవు. నరకమార్గాన ప్రయాణించే వానికీ వ్రతాలు ఎందుకు?

18. ఉత్తిష్ఠ భోజాగృహి సర్జయాగ్నీన్
సాక్షాద్ధి తేజోసి పరస్య శౌరేః
వక్షః స్థితేనైవ సనాతనేన
శత్రూన్ హుతాశేన దహన్నటస్వ॥

మేలుకో! హోమానుష్ఠాలను వదిలిపెట్టు. నీవు సాక్షాత్తు పరమ పురుషుడు శ్రీకృష్ణుని తేజోరూపానివి. నీ హృదయగత సనాతన వహ్నితో శత్రువులను దహించుటకు ఉద్యుక్తుడవుకా.

19. కః క్షత్రబన్ధుర్భవనేమ గూఢో
మద్యైః కటాక్షైశ్చ విలాసినీనామ్
ధర్మాన్ యశో దుర్బల విస్మృతోసి
యుధ్యస్వ భో వంచక రక్ష ధర్మాన్॥

అంతఃపురంలో అజ్ఞాతంగా భోగలాలసులై, అంగనల కనుసన్నలలో మెలుగుతూ, మద్యం సేవిస్తూ ఉన్న ఈ క్షత్రియబంధువు ఎవరు! నీ బలహీనతతో నీ కర్తవ్యాన్ని, మర్యాదని విస్మరించావు. వంచకుడా! పోరాడు; ధర్మాన్ని పరిరక్షించు.

20. అస్త్యేవ లోహం నిశితశ్చ ఖడ్గః
కౄరారా శతఘ్నీ నదతీహ మత్తా
కథం ని రస్త్రోసి మృతోసి రోషే
రక్ష స్వజాతిం పరహా భవార్యః॥

(శస్త్ర) లోహం ఉన్నది; కరవాలనం నిశితంగా ఉన్నది. కౄరార కరాళ శతఘ్ని మత్తెక్కి గర్జిస్తున్నది; నీవు నిరాయుధుడవుగా ఉన్నావేమిటి! చచ్చినవాడిలా పడి ఉన్నావు! నీ జాతిని రక్షించు; నీ శత్రువును దునుమాడి ఆర్యుడను అనిపించుకో.

21. వైశ్యోసి కశ్చేహ విశః సమృద్ధ్యై
ధనం కిమేత ద్విపణీమ సజ్జమ్
మ్లేచ్ఛార్థిరేషా కురుషే దరిద్రాం
మామేవ కాలీం ఖల మాతృద్రోహిన్॥

నీ విక్కడ ఏ రకమైన వైశ్యుడవు? అంగడిలో అమర్చిన వస్తువులు ప్రజలను సంపన్నం కావించటానికా? ఇదంతా విదేశీయుని దోపిడీ సొమ్ము. కాళీదేవిని, నన్ను, దరిద్రులను చేస్తున్నావు – ఓ నీతిలేని మాతృద్రోహీ!

22. మ్లేచ్ఛార్థిమేతాం జ్వలనాహ దేహి
రోషాగ్నినా కిం బిభేషి కాల్యాః
దేవీం భవానీం హృది పూజ యిత్వా
యతస్వ లక్ష్మ్యైభవ జన్మభూమ్యాః॥

ఈ విదేశీ సంపదను అగ్నికి ఆహుతి చెయ్యి. కాళీమాత రోషాగ్నికి భయపడవా! భవానీదేవిని హృదయంలో ఆరాధిస్తూ జన్మభూమిని సుసంపన్నం చేసేందుకు పాటుపడు.

23. భో భో అవన్త్యో మగధాశ్చ బంగా
అంగాః కలింగాః కురు సిన్ధవశ్చ
భో దాక్షిణాత్యాః శృణుతాంధ్ర చోలా
వ సన్తి యే పంచన దేమ శూరాః॥

ఓయీ! ఓయి! అవంతి, మగధ, వంగ, కళింగ, కురు, సింధుదేశాల ప్రజలారా! దక్షిణదేశవాసులైన ఆంధ్ర, చోళులారా! నా మాట వినండి! వీరు పంచనదీ పరివాహక క్షేత్రవాసులైన వీరులు.

24. యే కే త్రిమూర్తిం భజథైక మీశం
యే చైకమూర్తిం యవనా మదీయాః
మాతాహ్వాయే వస్తనయాన్ హి సర్వాన్
నిద్రాం విముంచధ్వమయే శృణుధ్వమ్॥

ఏకేశ్వరుని త్రిమూర్తులుగా పూజించే హిందువులు, మీరూ, ఆ ఒక్క మూర్తినే ఏకైక అసమానమూర్తిగా (భజించే) మహమ్మదీయులు, మీరూ, మీ అందరినీ, నా బిడ్డలే కాబట్టి, మీ తల్లిగా పిలుస్తున్నాను: వినండి; మొద్దు నిద్ర విడనాడండి.

25, కాలస్య భేరీం శృణు తాద్రిశృంగే
రౌద్రం కృతాన్తం మమ దూత రూపమ్
దుర్భిక్షమేతానథ భూమి కంపాన్
నిబోధతా ధీశ తమా గతా స్మి॥

పర్వతశిఖరాగ్రాలపై మ్రోగే భేరీనాదం వినండి. నిర్దయుడైన భయంకరమైన మృత్యువును నా దూత రూపంలో చూడండి. దుర్భిక్షాలు, భూకంపాలు పరిపూర్ణమైన నా ఆగమనాన్ని ప్రకటిస్తాయి.

26. దేహీ క్రమాన్ దేహి పిపాసురస్మి
జానీహి దృష్ట్వా భజ శక్తి మాద్యామ్।
శిరాంసి రాజ్ఞాం మహతాం తనూశ్చ
భోక్తుం నదన్తీ చరతీహ కాలీ॥

బలులు సమర్పించండి; అతితృష్ణతో ఉన్నాను – ఇవ్వండి. నన్ను దర్శించి ఆద్యశక్తిగా తెలుసుకొని ఆరాధించండి – బిగ్గరగా గర్జన చేస్తూ శక్తియుక్తులైన పాలకుల శిరస్సులను, శరీరాలను ఆక

లితో భోంచేయుటకు కాళికగా ఇక్కడ తిరుగుతున్నాను (తెలుసు కోండి.)

27. రక్తప్రవాహైరపి నాస్మితృప్తా
శతైః సహస్రైరయుతైరజానామ్।
పదత్త భిత్త్వా హృదయాని రక్తం
సంపూజయ న్త్యేవమజాం కరాలీమ్॥

వందలు, వేలు, పదివేల మేకల నెత్తురు ప్రవాహాలతో తృప్తి లేదు నాకు. చీల్చిన మీ హృదయం నుంచి ప్రవహించే రక్తం నాకు అర్పించండి ఆ విధంగా అయోనిజ, భయంకరరూపిణి అయిన కాళీదేవిని పూజించండి.

28. యేషాం సదైవాత్మబలి ప్రవృత్తాః
శూరా మహాన్తఃప్రముఖాః కులార్థే।
సౌమ్యా కరాలీ భవతి ప్రజానాం
రక్తేన పుష్టా వినిహన్తి శత్రూన్॥

స్వజాతి హితం కోసం సతత ఆత్మబలిదానంతో, ఎక్కడైతే గొప్ప శౌర్యవంతులు, నాయకులు, నిమగ్నమై ఉంటారో, ఆ జాతి పట్ల కాళి కృప కలిగి ఉంటుంది. (శత్రు) రుధిరంతో పరిపుష్టయై, ఆమె వారి శత్రువులను అణగతొక్కి వేస్తుంది.

29. కం బిభ్యతార్యా రుధిరస్య సింధౌ
నిమజ్జతాస్మిన్ భవతార్య సత్వాః।
త్రిశూలి భోః పశ్యత తత్ర పారే
జ్యోతిర్హ్యు దేతీదమ భిన్నతేజః॥

ఓ! ఆర్యులారా! మీరెవరికి భయపడాలి! రక్తసముద్రంలో మునక వేయండి! మౌలికసత్వంలో మీరు ఆర్యులు అని తెలియచేయండి; చూడండి ఆవలి ఒడ్డున ఉదయించే అఖండ తేజోమయి, త్రిశూల ధారిణిని.

30. కవే విలాసిన్ శృణు మాతృవాక్యం
కాలీం కరాలీం భజ పుత్ర చండీమ్
ద్రష్టాసివై భారతమాతరం తాం
ఘ్నతీమరాతీన్ భృశమాజి మధ్యే॥
ఓయీ! కవీ! విలాసవంతుడా! అమ్మ మాట విను. నాయనా! కరాలీ, కాళీ, చండీ మాతను పూజించు. యుద్ధరంగంలో శత్రు సంహారిగా భరతమాతను నిజంగా దర్శిస్తావు.

31. సనాతనానాన్యాహ్వాయ భారతానాం
కులాని యుద్ధాయ జయోస్తు మాభైః।
భో జాగృతాస్మి క్వధనుః క్వ ఖడ్గ
ఉత్తిష్ఠతోత్తిష్ఠత సుప్తసింహాః॥
సనాతన భారతీయ తెగలవారిని యుద్ధానికి పిలవండి. భయం లేదు. జయం మనదే. నేను మేల్కొన్నాను. ఏదీ విల్లు? కత్తి యెక్కడ? లేవండి! లేవండి! నిద్రావస్థలో ఉన్న కిశోరములారా!

32. ఇమాని వాక్యాని నిశమ్య రాత్రౌ
తేజశ్చ భీమం తిమిరే విలోక్య
చిత్తం ననర్తాశు విహాయ సద్మ
భోగాన్ వినిర్ధూయ చ నిర్జగామ॥
ఈ మాటలు విని, చీకటిలో భయంకరమైన తేజస్సును చూచి, చిత్తము నర్తించింది. భోగాలను వదల్చుకొని, ఇల్లు విడిచి బయటికి వెళ్లిపోయాను.

33. సాంద్రం తిమిస్రావృత మార్తమన్ధం
దదర్శ తద్భారత మార్యఖండమ్।
గూఢా రజన్యామరిభిర్వినష్టా
మాతా భృశం క్రందతి భారతానామ్॥

దట్టమైన చీకటితో ఆవరింపబడి, బాధతో, అంధురాలైన ఆర్య భూమి భారతదేశాన్ని చూచాను. భారతమాత శత్రువులచే నాశనం కాబడినదై, చీకటిలో భోరున ఏడుస్తోంది.

34. నభ్రామయామాస దృశం రజన్యాం
భ్రాతౄన్ స తప్తస్తిమిరే విచిన్వన్।
కంకాల సారాణి దదర్శ తాని
శవాని తేషాం కరుణాని భూమౌ॥

చీకట్లో ఏడుస్తూ, నీడలలో, నా సోదరులను వెతుకుతూ, దృష్టి సారించాను. హృదయవిదారకంగా, ఎముకల ప్రోగులుగా నేలపై పడి ఉన్న వారి శవాలను చూచాను.

35. తదా దదర్శాసురమే కమీశం
కిరీటినం వజ్రధరం మహాన్తమ్।
అశ్రూణి రక్తౌఘశతాని మాతుః
సంగృహ్యా పుష్ణం తమ పత్యసంఘాన్॥

అపుడు ఒక రాక్షసరాజును చూశాను. కిరీటం దరించాడు. వజ్రా యుధాన్ని చేపట్టాడు; బలశాలి; మాతయొక్క వందల రక్తాశ్రు ప్రవాహాలతో తన సంతానసమూహాలను పోషించుకుంటున్నాడు.

36. పదా తుషా రాద్రి మదీన సత్వం
మృద్నన్తమంధ్రానితరేణ పౌండ్రాన్।
ప్రసారయన్తం కరవాలముగ్రం
చీనావనౌ పహ్లావ భూమిఖండే॥

అజేయమైన హిమాలయమును ఒక కాలితో, రెండవ కాలితో ఆంధ్ర, పౌండ్ర దేశాలను అణచి ఉంచి, ఉగ్రకరవాలాన్ని చైనా, పర్షియా దేశాలవైపు ఝుళిపిస్తూ ఉన్నాడు.

37. ఖలం విశాలం బలగర్వితం తం
ధర్మేణ దృప్యన్తమ ధర్మబుద్ధిమ్।

దృష్ట్వా త్వ భూచ్చిత్త మివాగ్నికుండం
క్రోధేన జాజ్వాల హి శాశ్వతేన॥

దుష్టుడు, అపరిమితుడు, బలగర్వితుడు, అధర్మబుద్ధి కలవాడు, ధర్మాన్ని గురించి బడాయిలు చెప్పేవాడు – అలాటి వానిని చూచి నా చిత్తము అగ్నికుండమే అయి, తరగని కోపంతో మండింది.

38. కులాని సుప్తాని సనాతనాని
హ్వాతుం జగౌ జాగరణాయ భీమా।
క్రూరంవిరావౌఘ ముదీరయన్తీ
పార్శ్వే మమాయాద్రజనీన ఘోరా॥

సనాతన కులగణాలను నిద్రలేపేందుకు కాళీదేవి భయంకరమైన కేక పెట్టింది. తర్వాత ఘోరగర్జన జోరుతో, కాళరాత్రివలె, నా వైపుగా వచ్చినది.

39. భీమైః కరాలైర్ధరణీ వచోభిః
చచాల సిన్ధుశ్చనభో జగర్జ।
భీమైః సరోషైశ్చ విలోకనైస్తైః
బ్రహ్మాండముత్తప్తమివాగ్ని వృష్ట్యా॥

భయం కలిగించే ఉగ్రమైన ఆ పై మాటలకు భూమి, సముద్రము కంపించినాయి. ఆమె క్రోధభరితమైన ఎర్రని నేత్రాలు అగ్నివృష్టిలా సృష్టిని ఉడుకెత్తించినవి.

40. త్రైలోక్యమున్మాదకరైః కరాల్యా
ఆవాహనైః పూర్ణమభూచ్చ సర్వమ్
జ్వాలాముఖీ దారుణ వహ్నిగర్భా
కంఠాదుదక్రామదజస్రశబ్దా॥

కాళికాదేవి ఉన్మత్త పిలుపులతో ముల్లోకాలు నిండిపోయినాయి. దారుణ అగ్నిపర్వతంలోంచి వచ్చే లావావలె కంఠం నుంచి అక్షయమైన శబ్దాలు ఉత్పన్నమైనవి.

41. క్షోభేణ తీవ్రేణ చరాచరస్య
క్షుబ్ధాన్యపశ్యం పృతనాని తత్ర।
స్వాప్నో ద్ధితానీవ వచః సురౌద్రం
భో హన్యతాం దుష్ట ఇతీరయన్తి॥

తీవ్రమైన క్షోభకు గురియైన చరాచర ప్రపంచం అంతా మహా కోపంతో, దుష్టుణ్ణి చంపండి – అనే కేకలతో, నిద్రనుంచి మేల్కొన్నట్లుగా, సైన్యగణాలు కనిపించాయి.

42. జ్ఞాత్వా హి మాతూ రుదితం క్షతాని
విద్యుద్ధరాణ్యక్షి శతా న్య భూవన్।
క్రోధైః సహస్రాణి తతో ముఖాని
భీమాని భీమం దనుజేశ మాయన్॥

అమ్మకు కలిగిన దుఃఖాన్ని, తగిలిన గాయాల్ని, తెలుసుకున్న వందల నేత్రాలలో మెఱుపులు దూసుకుపోయాయి. వేలాది ముఖాలనుండి భయంకర రాక్షసపతిపై క్రోధాగ్ని ప్రజ్వరిల్లింది.

43. సుప్తేమ పుత్రేమ రణోత్సుకేమ
నిశాచరః శోణితమార్య మాతుః।
పిబన్ వినర్దస్య బలాన్ బలీ కో
విహంసి చాండాల కృతాన్తభక్ష్య॥

రణోత్సాహులైన ఆమె పుత్రులు నిద్రిస్తూ వుండగా – ఆర్యజనని రక్తాన్ని రాక్షసునిలా త్రాగిన నీవెవడవయ్యా? దుర్బలులను అణగద్రొక్కి వారిని మృత్యువుకు ఆహారంగా అర్పిస్తున్న దుర్మార్గుడవెవరివయ్యా నీవు?

44. ఇతీరయన్తీ వచనాని రుష్టా
శస్త్రం గృహీత్వా ధనురగ్నిగర్భమ్।
అభ్యద్రవద్ భీమమరాతి ముగ్రా
పశ్చాత్ పురస్తాచ్చ జగర్జకాలీ॥

ఈ మాటలంటూనే ఆ భయంకరదేవత తన ఆయుధాన్ని అగ్ని జ్వలించే ధనస్సును ఎక్కుపెట్టి శత్రువుపైకి వెళ్లింది. ఆమెకు ముందు, వెనుక కాళి గర్జించింది.

45. జ్వాలాకరాలా ధరణీ బభూవ
క్రోధైర్జ్వల ద్భిర్గగనంచతూర్తైః।
హ్రేషార వైర్దుందుభి ఘోరనాదై
ర్త్రస్తా ధరాభూ ర్దనుజస్య యుద్ధే॥

కాళి, ఆ రాక్షసునితో పోరాడే సమయంలో, భూమి, ఆకాశం అగ్ని జ్వాలలతో నిండి, అశ్వఘోషతో, దుందిభి ధ్వనులతో విశ్వం భయంకరంగా మారింది.

46. రక్తాక్తమేఘా నభసీవ తేపుః
పపాత చోర్వ్యాం రుధిరోగ్ర వృష్టిః।
రక్తోదధౌ రే జురథాద్రిసంఘాః
వసుంధరా రక్తమయీ బభాసే॥

రక్తసిక్తాలైన మేఘాలతో ఆకాశం మండుతోన్నట్లుగా ఉంది. భూమి మీద భయంకరమైన రక్తవర్షం కురిసింది. రక్తసముద్రం లోంచి లేచాయి పర్వతాలు. సమస్త భూతలం రక్తమయమైంది.

47. భీమో రజున్యామసురో బలీయాన్
మమర్ద సైన్యాని సురప్రియాణామ్।
జగర్జ చోన్మత్తమనాః సురారిః
కోమే సమః పుంస్వితి రూఢగర్వః॥

భీమబలుడైన ఆ రాక్షసుడు రాత్రి బలీయుడుగా దేవతలకు ప్రియమైన ప్రజలపై భయంకరంగా విరుచుకుపడ్డాడు. గర్వోన్మత్తుడైన, ఆ దేవతలకి శత్రువు, – మనుష్యజాతిలో నాతో సమానమైన వాడెవ్వడు? అని గర్జించాడు.

48. తదా తమిస్రామపసారయంతం
రక్తప్రకాశం దివి బాలసూర్యమ్।
శరోపమై ర్భిన్నమివాంశుభిస్తం
ప్రీతో దదర్శాహ ముదగ్ర రశ్మిమ్॥

అంతలో అంధకారాన్ని పారద్రోలే అరుణోదయాన్ని, బాణాల్లాంటి కిరణాలు చీకటిని చీలుస్తూ ఉంటే సహస్రకిరణాలు చూసి పుల కాంకితుడనయాను.

49. సమాకులం భావి భిరాస్య వర్యై
ర్బ్రహ్మణ మద్రాక్షమథాభ్రరూపమ్।
సహస్ర మక్షీణి దదర్శ తస్మిన్
ప్రతీక్షమాణాన్య భయం జనన్యాః॥

కాంతివంతమైన భవితను కప్పే మేఘరూపంలో సృష్టికర్త, బ్రహ్మను భావించేను. అందులో వేలనేత్రాలతో భయాన్ని పోగొట్టే జననిని దర్శించగలిగేను.

50. ద్వికోటి భాస్వద్వర సూర్యభాసం
జ్యోతిస్తదా సౌమ్యమరాతినాశి।
నారీశరీరం రమణీయకాన్తి
దూరాదుదీచ్యాముదియాయ శుభ్రమ్॥

తూర్పుదిశలో – దూరంగా – మనోహరకాంతి రూపంగా స్వచ్ఛ మైన సౌమ్యమైన రెండు కోట్ల సూర్యసమాన తేజస్సుతో శత్రు నాశి రూపంలో ఓ దివ్యస్త్రీమూర్తి దర్శనమయింది.

51. తాం ప్రోదితా దీప్త జగత్సు దేవా
స్తామంత రీక్షే మధురం మయాంసి।
జగుర్మనుష్యాః ప్రణిపత్య చోర్వ్యాం
విశ్వం నినష్టాధి యదావివేశ॥

వేదనను పోగొట్టేందుకు విశ్వంలో ఆ మూర్తి ఆవిర్భవించిన వెంటనే దేవతలు ఆమెను కీర్తించారు. పక్షులు మధుర కిలకిలా

రావాలతో పొగిడాయి. మానవులు, ఆమె స్తుతిగానాలతో, సాష్టాం
గపడ్డారు.

52. సమాధి ధీరా హిమభూత దేహా
యుగాన్యనేకాని, హిమాద్రికూటే।
యే యోగినో భారతగోప్తృ రూపా
స్తే తుష్టువుస్తాం ముదితా మహాన్తః॥

హిమవత్పర్వత శిఖరాలపై యుగయుగాలుగా సమాధిస్థితిలో
వుండి – తమ శరీరాలు సైతం మంచురూపంగా మారినప్పటికీ –
భారతదేశ వైభవాన్ని పరిరక్షిస్తున్న యోగులందరూ ఆమెను సహ
ర్షంగా స్తుతించారు.

53. జ్ఞానా కరేభ్యో హి విలోచనే భ్యో
హిమాని మగ్నం యుగ సంచితాని।
ఉత్సార్య దేవీమథ భీమకాన్తిం
మహాప్రతాపా బలినీమగాయన్॥

యుగాల తరబడి మంచు కప్పబడిన తమ అనంతజ్ఞానోపేతమైన
నేత్రాలను నెమ్మదిగా తెరిచి ఆ యోగులు అద్భుతకాంతివంత
మైన పరాక్రమోపేతమైన ఆమెను ఇలా కీర్తించారు.

54. తుభ్యం నమోదేవి విశాలశక్త్యై
నమామి భీమాం బలినీం కృపాలుమ్।
త్వమేవ వై తారయసీహ జాతీ
రూర్జస్వలాయై నమ ఆదిదేవ్యై॥

సర్వశక్తి సమన్వితమైన ఓ దేవీ! నమస్తే. బలినీ, బయంకరీ,
దయాస్వరూపీ ప్రణామములు. ఈ ప్రజలను కాపాడగల శక్తివి
నీవు మాత్రమే. మహాపరాక్రమోపేతా ఆదిశక్తీ, నమస్కారమమ్మా!

55. కస్తేబలం వర్ణయితుం సమర్థో
దేవి ప్రచండే కరపల్లవేన।

ఏకేన హి భ్రామయసే రుణత్సి
విశ్వం సతారార్కమనన్త వీర్యే॥
అనంతసాహసరూపిణీ! నీ మాహాత్మ్యాన్ని ఎవరు వర్ణించగలరు! సూర్యనక్షత్రాలతో సహా ఈ విశ్వాన్ని పల్లవ సదృశ హస్తంతో నడిపించగలవు, ఆపు చేయగలవు. ఓ అనంతస్వరూపిణీ! (నమోస్తు.)

56. ఆజౌ యదా నృత్యసి చండి ఘోరే
శృగాల ఘుష్టే దధతీ త్రిశూలమ్।
స్పర్శేన కంపంత ఇవా యుధస్య
మాహాన్తి తారా నియుతాని నాకే॥
నక్కల అరుపులతో ఘోరమైన యుద్ధరంగంలో త్రిశూలాన్ని త్రిప్పుతూ నాట్యం చేస్తూంటే, ఓ చండీ! దాని తాకిడికి, ఆకాశాన అనంత నక్షత్ర సముదాయాలన్నీ కంపిస్తున్నాయి.

57. దయార్ద్ర చిత్తా రుదితేన పుంసాం
హంసి ప్రజాపీడక మస్తకేషు।
యో మృత్యు రత్తా భువనస్య రౌద్రః
స కింకరాస్తే వసతి త్రిశూలే॥
దుఃఖార్తులైన ప్రజల ఆక్రందనలకు కరగిపోయే నీవు, ప్రజాకంటకులైన తలలను ఖండిస్తావు. విశ్వాన్ని మింగే అతిభయంకరమైన మృత్యువు నీ సేవకుడమ్మా! అతడు నీ త్రిశూల మొనపైనే నిలిచి ఉంటాడు.

58. శక్తిః పరా కోటిమ మానవానాం
మన్యుశ్రితానాం భవసి ప్రబుద్ధా।
ఆర్యాన్ విపన్నానవతీర్యపాసి
యుగే యుగే యుధ్యస ఆర్యమాతః॥

ఓ ఆర్యమాతా! కోట్లాది మానవులలో ఉద్రేకాన్ని రెచ్చగొట్టగల పరాశక్తివి నీవే! ప్రజలు కష్టాలలో ఉన్నపుడు యుగయుగాలుగా యుద్ధోన్ముఖివై వాళ్లను ఉద్ధరిస్తున్న అవతారమూర్తివి.

59. సద్యోపి పశ్యామి గిరావుదీచ్యాం
దేదీప్యమానం ధవలం వపుస్తే।
త్వం భ్రాజసే జ్యోతిరుదేషి సౌమ్యే
ప్రకాశయన్తీ భువనాని కాంత్యా॥

ఉత్తరదిశ పర్వతాలపై కళ్లు మిరుమిట్లు గొల్పుతూ ప్రకాశించే ధవళమూర్తిని మళ్లీ ఈనాడు చూస్తున్నాను. ఓ సౌమ్యురాలా! తేజోభరితమైన నీ కాంతితో దేదీప్యమానంగా విశ్వాన్ని సౌంద ర్యవంతం చేస్తున్నావు.

60. ధే నౌ సమారూఢ మనోజ్ఞ కాంతీ
రణోన్మదాయాం చరసీయ మార్యా
శైలా ఇవోత్తుంగశిఖాః సమూలాః
పతన్తి సంఘాః పరితో సురాణామ్॥

ఓ మనోజ్ఞకాంతిమయీ! నీవు ధేనువుపై కూర్చుని రణోత్సాహంతో కలయ తిరుగుతూ ఉంటే, అసురసంఘాలన్నీ నీ చుట్టూ, పర్వత శిఖరాలు సమూలంగా కూలుతున్నట్లు పడిపోతున్నాయి.

61. సా శుభ్ర వర్ణాసిత వృత్తశృంగా
హిమస్య రాశిశ్చలతీవ తూర్ణమ్।
దేవప్రియా భారత భూమి రార్యా
ధేనుస్వరూపేణ విహన్తి శత్రూన్॥

నల్లని వృత్తాకార కొమ్ములతో, మంచుముద్దలా తెల్లగా ధేను రూపంలో శత్రువులను అణగద్రొక్కుతోంది. అదే దేవతలకి ప్రియ మైన భారతభూమి.

62. వ్యూహాస్త్వకస్మాజ్జిత దైవతానాం
భయేనతే పాండురకాంతి వక్త్రాః।
వారి ప్రపాతా ఇవ పర్వతేభ్యో
ధావన్త్యధో వేగ పరాః సశబ్దాః॥

దేవతలను జయించిన అసురగణాలు – భయంవల్ల పాలిపోయిన ముఖాలతో – పర్వతాల నుండి జారిపడు జలపాతాల్లా అరుస్తూ వేగంగా పరిగెడుతూ పారిపోతున్నాయి.

63. శృణోమితే పంచనదేమ భీమే
స్వరానుదారాంజయ నాద ముగ్రమ్।
నిహన్య మానస్య రవం బలస్య
భయంకరే తారతరం శృణోమి॥

భయంకరమైన ఓ దేవతా! ఉదాత్త భయంకర, నీ జయధ్వానాలు పంజాబు ప్రజల్లో ప్రతిధ్వనిస్తూ ఉంటే విన్నాను. అలాగే, ఓ భయంకరీ, శత్రువులను నీవు సంహరిస్తూ ఉంటే, వారి గగ్గోలు కూడా మరింత గట్టిగా వినిపిస్తున్నది.

64. కృష్ణస్య సైషా యమునా స్రవన్తీ
రక్తేన నీలం విససర్జ వర్ణమ్।
బంగేష్వసృక్కర్దమమేవ పశ్య
దిగ్దక్షిణా భాతి సులోహితేవ॥

కృష్ణుని, ఆ యమునా నది తన నీలవర్ణాన్ని విడిచి రక్తవర్ణంగా మారింది. చూడు! వంగభూమి అంతా రక్తసిక్తమైన బురదగా మారితే, దక్షిణభారతమంతా రక్తవర్ణంతో మెరిసిపోతోంది.

65. స్పృష్టా స్త్రి శూలేన విహాయ సీమాః
సులోహితా భాన్తి దిశః సమన్తాత్।
అభ్రాణితే రక్తమయాని భీమే
బిభన్తి యుద్ధేన సుదారుణేన॥

నీ త్రిశూలస్పర్శతో ఆకాశమంతా రక్తమయమైనట్లు ఎఱ్ఱని కాంతి చిమ్ముతోంది. నీ యుద్ధప్రతాపానికి, మేఘాలు నీరదాలుగా కాక, రుధిరవాహికలుగా మారినై.

66. సిన్ధోస్తటే మాపల కర్కశేమ
దేవీమపశ్యం యుధి శేషితారీన్।
నిః శేషయన్తీమదయాం సకోపాం
శివాం త్రిశూలేన శివస్య శత్రూన్॥

కర్కశ శిలలతో నిండిన సింధునదీతీరంలో మిగిలిన శత్రువులను నాశనం చేయడం చూసేను. క్రోధంతో నిర్దయతో తన త్రిశూలంతో ప్రభువైన శివుని శత్రువుల నందరినీ సంహారిస్తోంది.

67. ఖురైః సునిస్పిష్ట మిదం సురభ్యా
ఘోరం కిమేవాపి సుకృష్ణవర్ణమ్।
మాంసస్య పిండిం హ్యావనౌ నిరీక్షే
శేషో య మత్స్యేవ తవాహి తానామ్॥

ఏమిది! దేవతాధేనువుయొక్క డెక్కలచే అణగద్రొక్కబడి నల్లగా భయంకరంగా ఉన్నదేమిటి! ఓ! భూమిమీద పడి ఉన్న విరోధి గణానికి చెందిన మాంసపు ముద్ద! అదే కదా మిగిలినది!

68. భగ్నాని తస్మిన్నిచయే విరూపే
ప్రానిః సరన్తీవ శిరాంసి కాని।
పాదాః కరాశ్చాపి హి తత్రతత్ర
క్రూరాసి రుద్రాణి కరాల కృత్యా॥

ఓ రుద్రాణీ! క్రూరమైన నీ కరాల నృత్యంతో వికృతరూపులై నీ శత్రుసమూహామంతా, తలలు, కాళ్లు, చేతులు తెగి, చెల్లాచెదురై పడి ఉన్నారు.

69. క్రూరాసి రుద్రాణ్యథవా జఘన్యే
క్రూరే ప్రజాపీడన రూఢ గర్వే।

దయేవ భూతేయమలం యదార్యం
స్వర్గప్రదం మృత్యుమవాప యుద్దే॥

ఓ రూద్రాణీ! నీవు క్రూరురాలవా – లేక ప్రజలను బాధించిన శత్రువులకు యుద్ధరంగంలో వీరమరణాన్ని ప్రసాదించి, స్వర్గానికి పంపడం కోసం చూపించిన కరుణా అది!

70. ఏకో గతా సోరపి రుద్ర శత్రో
ర్థత్తే కరః పావక గర్భమస్త్రమ్
ష్ల ష్టశ్చ చీర్ణశ్చ తథాపి దగ్ధాన్
అసూన్ భవాన్యాం క్షిపతీవ దైత్యః॥

రుద్రునియొక్క శత్రువు నశించినప్పటికీ, ఆతని చేతిలో మాత్రం నిప్పులు క్రక్కే శస్త్రం ఉంది. అది నల్లబారి ఛిన్నాభిన్నమైనప్పటికీ ఇంకా శత్రురాక్షసుడు భవానీ మీదకి తనయొక్క మండే శస్త్రాన్ని ప్రయోగిస్తున్నట్లుగా ఉంది.

71. స్రోతాంసి పశ్యామి మహోయుధాస్యాత్
ఉద్గీర్య మాణాని హుతా శనస్య।
ధృష్టోప్యసౌ నాలభతే తు చండీం
తిష్ఠన్ ప్రభామండల మూర్తి మగ్నే॥

ఆ మహా ఆయుధం నుండి అగ్నిజ్వాలలు క్రక్కుతూన్నట్లు చూస్తున్నాను. కానీ – ఎంత అహంకారగర్వితుడైనా వాడు ఆమె ముందే పడి ఉండటంవల్ల ప్రభామండలమూర్తిగా విరాజిల్లే చండీమూర్తిని చేరలేడు.

72. ప్రక్షిప్త ఖడ్గస్తు విషాణ మధ్యే
విష్టంభయత్యన్తిమ చేష్టితం తత్।
సమాప్తమేతత్తవ తర్కయామి
మహావ్రతం దేవి విశాలవీర్యే॥

ఓ అనంతశక్తిస్వరూపిణీ దేవీ! నీ ఖడ్గప్రహారానికి (ఆ రాక్షసుని) కొమ్ములు రెండూ మధ్యగా చీలిపోవడంతో, వాని అంతిమ ప్రయాస విఫలమై, నీ మహావ్రతము నెరవేరినట్లు అయినదమ్మా!

73. తుభ్యం నమో దేవీ విశాల శక్త్యై
భీమవ్రతే తారిణి కష్టసాధ్యే।
త్వం భారతీ రాజసి భారతానాం
త్వమీశ్వరీ భాసి చరాచరస్య॥

ఓ విశాల శక్తిమతీ! నీకు ప్రణామములు. కఠోర వ్రతధారిణివి.. కష్టాల నుంచి గట్టెక్కించేదానివి. భారతీయులను పాలించే భారతీ! చరాచర ప్రపంచానికీ నీవే ఈశ్వరివి.

74. త్వమీశ్వరీ త్వం జననీ ప్రజానాం
కోన్యః ప్రభుర్దాన మిదం తావాఢ్యే।
స్వామిత్వమైశ్వర్య మనిన్ద్య తేజో
దదాసి యా సాపి నిహంసి రుష్టా॥

నీవే పరదేవతవు. ప్రజలకు తల్లివి నీవే. నీకన్న శక్తికలవారెవ్వరు? అధికార, ఐశ్వర్య, యశస్సులను ప్రసాదించేది నీవే. ఓ భాగ్యదేవతా! ఎవరి మీద కోపిస్తావో వారిని దండించేదీ నీవే!

75. నమో నమో వాహనమేత దార్యే
హిమాభకాన్తం మధురాయతాక్షి।
తల్లాంగులాగ్రేణ సుకృష్ణభాసా
ధ్వజం కరోతీవ తవోచ్ఛ్రితేన॥

సుందరవిశాల నేత్రా! నమో నమః. మంచులా తెల్లనిది నీ వాహనం. పైకెత్తిన దాని నల్లని కుచ్చులతోక నీ కీర్తి పతాకలా ఒప్పింది.

76. నమో నమో దేవి తవాల కాలీ
రణశ్రమేణ ప్రసభం విముక్తా।

ఉడ్డీయమానా నభసీవ మేఘో
వేణిచ్యుతా భాతి సుదీర్ఘ వక్రా॥

నమస్తే, దేవీ, నమస్తే! యుద్ధంలో శ్రమించడంవల్ల విడివడిన నీ నల్లని కేశపాశం గాలిలో ఎగురుతూ, ఆకాశంలో నల్లని మేఘంలా ప్రకాశిస్తోంది.

77. శ్వేతాననే విద్యుదివాసిభూమౌ
రూషాప్రదీప్తే హి విలోచనే తే।
క్రీడన్త్యపాంగేషు కరాలహాసాః
శతహ్రాదేవ స్తనయిత్ను మధ్యే॥

ఓ తెల్లని ముఖము కలదానా! ఎర్రని నీ నేత్రాల మెరుపు చారలు భూమికి దిగినట్లున్నాయి. నీ నేత్రాంచలాల భయంకరమైన నీ హాసం మెరుపుల మధ్య మేఘగర్జనలా ఉంది.

78. ద్రష్టుం రిపూంస్తాన్ పతితాన్ గతాసూన్
గ్రీవేయమీషన్నమితా చ శుక్లా।
సజానుపర్వం చరణం భవాన్యాః
స్తంభో హిమస్యేవ విభాతి శుభ్రమ్॥

నిర్జీవుడై పడివున్న నీ శత్రువులను చూడటానికి నీ తెల్లని మెడ కొంచెం వంగింది. భవానీ! నీ యొక్క తెల్లని కాళ్లు – పాదాలనుండి అందమైన మోకాలి వరకు – తెల్లటి మంచుస్తంభాలవలె ప్రకాశిస్తున్నాయి.

79. శుక్లం ప్రవాతై రనిలోప మంతే
సంక్షోభితం భాసురతోయధాభమ్।
వాతీవ వాసో రుచిరాణి మధ్యే
రాజన్తి తేంగాని శశిప్రభేవ॥

గాలికి రెపరెప లాడుతున్న నీ తెల్లని వస్త్రం దేదీప్యమై ప్రకాశిస్తున్న మేఘం కాగా, అందుండి మెరిసే నీ అవయవాలు, వెన్నెల వెలుగులు చిందుస్తూ, ప్రకాశిస్తున్నాయి.

80. ఉదీర్ణఫేనః పయసన్తరంగః
క్షీరాబ్ధి మధ్యే స్తన ఏక ఏషః।
త్వం దుర్నిరీక్ష్యాసి యదంగకాన్తే-
స్త్విషా క్షి మాతః ప్రతిహన్యతే మే॥

అమ్మా! నీ వక్షస్థలం పాలసముద్ర కెరటాల నురగలా ప్రకాశి స్తోంది. దుర్నిరీక్షమైన నీ శరీరకాంతిని దర్శించలేక కనురెప్పలు వాలిపోతున్నాయి.

81. సనాతనీ దేవి శివస్య పూర్వం
వపుస్త్విదం ధారయసే యువత్యాః।
తుభ్యం నమోస్తుభ్యమనాది మాతః
సౌమ్యా భవాంబ ప్రణతేమ భీమే॥

శివునికి పూర్వమే యువతీ రూపాన్ని ధరించిన ఓ సనాతనీ ఓ అనాది మాతా, నీకు నమస్కారం. ఉగ్రరూపిణీ! నీకు మోకరి ల్లినవారిని సౌమ్యురాలవై (అనుగ్రహించు తల్లీ!)

82. ఉద్దిశ్య భూమిం ద్రుమరాజినీలాం
శైలాన్తరాలేమ మహత్సు దృశ్యామ్।
కారుణ్య మయ్యాః ప్రసృతః కరస్తే
దదాసి రుద్రాణ్య భయం ప్రజానామ్॥

వృక్షపంక్తితో లీనమై ఉన్న పర్వతాల మధ్య భాగాల భూమిని దర్శనీయంగా నీ హస్తాన్ని చాచుతూ, ఓ దయాంతరంగా, రుద్రాణీ! ప్రజల భయం పోగొట్టి అభయము ఈయవమ్మా!

83. తత్సంజ్ఞయా తే కరపల్లవ స్య
తమో విధూతం భువి భారతానామ్।
రక్తస్య మేఘా నభసోపధూతా
అచిన్త్య వీర్యాసి శుభాని సౌమ్యా॥

ఆ విధంగా చూచిన నీ పల్లవ సుకుమార హస్తసంకేతంతో భారతా వనిలోని చీకటి అంతా తరిమివేయబడింది. ఆకాశంలోని రక్తవర్ణ

మేఘాలన్నీ కనుమరుగైపోయాయి. నీ వీర, సుందర, సౌమ్యమైన శక్తి అనూహ్యము.

84. సౌమ్యం వపుస్తే హిమవర్ణమార్యం
సౌమ్యం భవాన్యా వదనం హ్యుదారమ్।
శుక్లాంబరాం యౌవన శుభ్రకాన్తిం
స్నేహార్ద్ర నేత్రాం బలినీం నమామి॥

దాయాపూరకము, సౌమ్యము, ధవళవర్ణంతో ప్రకాసించే శరీరము నీది. ఉదారము, ఆహ్లాదకరము అయిన ముఖము నీది. స్వచ్ఛ యౌవ్వన కాంతితో, తెల్లటి వస్త్రధారణతో, స్నేహార్ద్ర నయనాలతో, బలశాలినిగా ఉన్న దేవీ! నీకు ప్రణామము.

85. నరాస్థిమాలా, నృకపాల కాంచీ
క్వసా కరాలీ క్షుధితాచ కాలీ
నగ్నా చ ఘోరో వివృతాస్య భీమా
యస్యా విరావైః సహసోద్ధితో స్మి॥

నరుల ఎముకలమాలతో, మానవ పుఱ్ఱెలను నడుము చుట్టుకొని ఆకలితో, నగ్నంగా, భయంకరంగా నోరు చాచిన, ఎవ్వరి భయం కర అరుపులతో మేల్కొన్నానో, ఆ భయంకరమూర్తి ఏదీ? ఎక్కడ?

86. రక్తస్య యోయం వహతీహ సిన్ధు
శ్ఛాయా శుభాయా హసతీవ తస్మిన్।
ఖడ్గం పరిభ్రామయతి స్తనన్తీ
నగ్నా సుఘోరా చ నమామి కాలీమ్॥

ఆ రక్తవాహినిలో, ఆ సుందరమూర్తి ఛాయ, అక్కడక్కడ నవ్వు తున్నట్లుగా, కత్తి ఝుళిపిస్తూ, మెరిపిస్తూ, నగ్నంగా భయంకరంగా ఉన్న, ఓ కాళీ, నీకు మోకరిల్లుతున్నాను.

87. కాలీ త్వమేవాసి సునిష్ఠురాసి
త్వమన్నపూర్ణా సదయా చ సౌమ్యా

నమామి రౌద్రాం భువనాన్త కార్త్రీ
ప్రేమాకులామేవ నమామి రాధే॥

నీవే కాళివి. అతి నిష్ఠురమైనదానివి. దయాళువు, సౌమ్యురాలు అయిన అన్నపూర్ణవూ నీవే! ప్రపంచములను అంతం చేసే ఓ రౌద్రమూర్తీ! నీకు నమస్కారము. ప్రేమతోపరవశమైన ఓ రాధా! నమ స్కారము.

88. అనన్త శక్త్యార్ద్ధి మశేష మూర్తిం
కో వక్ష్యతీమాం తవ సర్వశక్తే।
తేజస్త్వమేతద్బలినాం బలంచ
త్వం కోమలానామపి కోమలాసి॥

సంపూర్ణమైన అనంతశక్తివంతమైన ఓ సర్వశక్తి స్వరూపిణీ! నీ సమగ్ర శక్తిస్వరూపాన్ని ఎవరు వర్ణించగలరు! తేజోమయరూపివి నీవే. బలవంతుల బలానివీ నీవే! కోమలులలో కోమలత్వానివీ నీవే!

89. సౌమ్యామహాం త్వాం ద్విభుజం నమామి
త్రిశూలినీం త్వామభయం వహన్తీమ్।
త్వామంబ సావిత్రి శుభే త్రినేత్రే
శుక్లాంగవస్త్రాం వృషరూఢకాన్తిమ్॥

రెండు భుజములతో సౌమ్యరూపిణివైన నీకు నమస్కారము. త్రిశూలాన్ని ధరించి అభయమిచ్చే నీకు నమస్కారము. ఓ సావిత్రీ, శుభప్రదాయినీ, తినేత్రీ, స్వేతవస్త్రధారిణీ, వృషభవాహినీ, అంబా నీకు నమస్కారము.

90. దశాయుధాఢ్యా దశదిశ్వ గమ్యా
పాతాసి మాతర్దశబాహురార్యాన్।
సహస్ర హస్తై రుపగుహ్యా పుత్రాన్
ఆస్సే జగద్యోని రచిన్త్య వీర్యా॥

పది బాహువులతో, పది ఆయుధాలతో దశదిశలా దుర్గభరూపివై ఆర్యులను రక్షిస్తున్న ఓ జగన్మాతా, వేల హస్తాలతో నీ బిడ్డలను చేరదీసి రక్షిస్తున్న నీ శక్తి అనూహ్యమైనది.

91. ప్రకాశయన్తీం గహనాని భాసై-
ర్భీమాం జ్వలత్పర్వత మూర్తి మగ్ర్యామ్।
పశ్యామి దేవీం నగరేషు సౌమ్యాం
ద్వారి స్థితామార్యభువః సఖడ్గామ్॥

చోరశక్యంగాని దట్టమైన అడవులను ఆమె తన కాంతులతో ప్రకాశింప చేస్తోంది. మండే పర్వతంలా ఉన్న ఆమె స్వరూపం భయంకరము, ఉన్నతము. ఆమె ఆర్యావర్త నగరద్వారాల దరి సౌమ్యమూర్తిగా చేతిలో ఖడ్గంతో ప్రకాశిస్తూ నిలిచి ఉండగా చూస్తున్నాను.

92. కాలిం దమిత్వా జననీ ప్రజానాం
సత్వాధికాపత్యకులైర్విభాతి।
స్వాధీనవృత్తీని పునశ్చరన్తి
పశ్యామి తాన్యాగమ మార్గగాణి॥

కలి (కాలాన్ని) ని దండించి సత్యగుణ సమన్వితులైన తన సంతానంతో, అమ్మలగన్న యమ్మ ప్రకాశిస్తోంది. తిరిగి వేద మార్గానుసారులై తమ స్వప్రవృత్తులతో అందరూ వర్తిస్తున్నట్లు నాకు కనబడుతోంది.

93. పునః శృణోమీ మరణ్యా భూమౌ
వేదస్య ఘోషం హృదయామృతోత్సమ్।
సుజ్ఞానినామాశ్రమగా మునీనాం
కుర్యేవ పుంసాం వహతి ప్రపూర్ణా॥

హృదయాల్లో అమృతప్రవాహంలా సాగే వేదఘోషను అరణ్యాల్లో మళ్లీ వింటున్నాను. ఋష్యాశ్రమాలలో మానవ జీవనదుల జ్ఞాన ప్రవాహాల (నాదమూ వింటున్నా)

94. సనాతనాన్ రక్షతి ధర్మమార్గాన్
పునః సహస్రాంశుకులార్య జన్మా।
లక్ష్మీః పునః సాప్యచలా స్మితాస్యా
సముజ్వలా రాజతి భారతేమ॥

సూర్యవంశసంజాతుడైనవానిచే సనాతనధర్మం తిరిగి పరిరక్షింప బడుతుంది. చిరునవ్వులతో చంచలమైన లక్ష్మీదేవి కూడా భారతీయులో ప్రకాశిస్తోంది.

95. పురాతనీం మాతరమాగమానామ్
ఆగచ్ఛతాంచ స్తువతాంచ భూమిమ్।
ప్రాచ్యాం ప్రతీచ్యాం జగతోఖిలస్య
కోలాహలం వేగరవాన్శృణోమి॥

ప్రాక్పశ్చిమాలలో, ప్రపంచమంతా సనాతన వేదమాత స్తుతి కోలాహలం వింటున్నాను.

96. సద్ధర్మ గర్భేతి మహా వ్రతేతి
స్తువన్తి సౌమ్యాంచ భయంకరీంచ।
దేవ్యాః ప్రియాం భూమి మనాది శక్త్యాస్
తీర్థస్వరూపేణ చ పూజయన్తి॥

సౌమ్యస్వరూపిణిగా, భయంకరిగా, ధర్మదేవతగా (ధర్మానికి పుట్టినిల్లు) వరప్రదాయినిగా ఆ జననిని ప్రశంసిస్తున్నారు. అనాది శక్తిస్వరూపిణిగా దేవతలకు ప్రియమైనదిగాఈ (భరత) భూమిని పుణ్యభూమిగా పూజిస్తున్నారు.

97. శివస్య కాశ్యాం నివసన్తి యేకే
స్పర్శేన తేతస్య భవన్తి ముక్తాః।
దేవ్యాస్తు పుణ్యేన పదార్పణేన
సర్వార్య భూమిర్జగ తోపి కాశీ॥

కాశీలో ఎవరైతే నివసిస్తారో వారు శివస్పర్శతో ముక్తులవుతు న్నారు. అలాగే ఈ దేవత పవిత్ర పాదస్పర్శవల్ల ఈ ఆర్యభూమి అంతా సమస్త విశ్వానికి కాశీ క్షేత్రమే.

98. ప్రీతిర్దయా ధైర్యమదమ్య శౌర్యం
శ్రద్ధా తితిక్షా వివిధాశ్చ విద్యాః।
అనన్తరూపే త్వమసి ప్రసీద
చిరం వసార్యే హృది భారతానామ్॥

ప్రేమ, దయ, ధైర్యం ఎవరికీ లొంగని పరాక్రమం, శ్రద్ధ, ఓర్పు, వైవిధ్యమైన విజ్ఞానం – ఇన్నీ నీలో ఉన్న అనంతరూపిణివి నువ్వు. భారతీయుల హృదయాల్లో చిరస్థాయిగా కొలువై ఉండి అనుగ్ర హించు తల్లీ!

99. సింధూన్ హిమాద్రిశ్చ సుసౌమ్యభాసా
ప్రకాశయన్తీ సుదృఢ ప్రతిష్ఠా।
తిష్ఠ ప్రసన్నా చిరమార్య భూమౌ
మహా ప్రతాపే జగతో హితాయ॥

నదులను, మంచుతో ఒప్పే పర్వతాలను, సుకుమారంగా ప్రకాశిం పచేస్తూ, ఓ మహాప్రతాపరూపిణీ! విశ్వశ్రేయస్సు కోసం ప్రసన్ను రాలివై చిరస్థాయిగాఈ ఆర్యభూమిలో సుస్థిరంగా ఉండిపో తల్లీ!

అనువాదం: యస్.బి.జె. గోవిందాచార్యులు,
డా॥ ఎ. గోపాలరావు

అనుబంధము:

సాధన

(శ్రీఅరవిందులతో నిరోద్‌బర్న్ ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు)

ప్రశ్న: శరీరశ్రమ, కృషి, సృజనాత్మకత వల్ల పొందే ఆనందాన్ని నాకు మిగల్చకుండా, పని అంటే భయంతో నన్ను కృంగతీస్తున్నాయి. ఇలా కావటానికి కారణం నేను ఒక శ్రామికుడును, సంశయాత్మకుడను కావటంవల్ల నంటారు మీరు. ఇదంతా బాగానే ఉంది, కాని, అయ్యా, మీరు సూటియైన మార్గము (Grand Trunk Road) నేదైనా ఇంతవరకూ నాకు చూపారా? (ఆ దారిని నడిపించటం మాట దేముడెరుగు!)

తిన్ననైన మార్గము చేరుకోటానికి రెండు పద్ధతులున్నాయి. ఒకటి – ఎగబ్రాకాలి. తీవ్ర ప్రయత్నంతో, కృషితో. (దేహాన్ని దైవానికి సమర్పణ కావించి, భారతదేశం నాల్గుచెరగులా పయనించే తీర్థయాత్రికుడివలె). కృషి అంటే అలా ఉండాలి. ఎప్పుడో, ఆకస్మికంగా నీకే తెలియకుండా సక్రమపంథా నందుకోలేకపోవు – మరో సంగతి – మనసును నిశ్చలపర్చుకోవాలి. ఎంతవరకంటే, మనసులోని ఉన్నత మనసు పలుక గలిగేటంతవరకు – (A greater Mind of mind can speak through it) అతిమానసం గురించి నేను ప్రస్తావించటం లేదు. రెండూ నీవు చేయవు. నీ మనసు నిశ్చలమవటానికి ఒప్పదు. ప్రాణికమేమో కృషిని సహించదు. ఒకటీ మరీ చురుకైతే, రెండోది, మరీ బద్ధకిస్టు. మరి నీకిక, నీ సహకారం లేకుండా గ్రాండు ట్రంకు రోడ్డు ఎలా చూపగలను?

*

ప్రశ్న: అయ్యా! ఈ లోకంలో – ప్రత్యేకంగా యోగప్రపంచంలో అంతా వింతగానే కనిపిస్తోంది. ఒకాయన (D.S) ఫ్రెంచిలో బాగా కృషి చేసి, వైద్యంలో కష్టపడి పనిచేసి, తాను అభివృద్ధిపొంది, హాస్పిటలును అభివృద్ధిపరుస్తూ, తద్వారా దైవాన్ని సేవిద్దామనుకున్నాడు. అది పనికి రాదాయె. (It is bad) మరీ యెక్కువ ఏకా

గ్రత, ధ్యానము మరింత చెడు (శ్రీ అరవిందులు 'తాను' అన్న మాట underline చేశారు.)

ఇక్కడ నీవొక నిజం గుర్తించటం లేదు. ఆయనా గుర్తించలేదు. తాను 'అభివృద్ధిపర్చుకోటానికి' ప్రయత్నించినది, ముఖ్యంగా యోగమార్గంలో కాదు. వ్యక్తిగతంగా ఆయన అభివృద్ధి పొంది ఉండవచ్చు. అది వేరే విషయం. స్వీయోన్నతి (self-aggrandisement) పతనము నుంచి కాపాడదు.

ప్రశ్న: మీ యోగము మీకే పరిమితము అన్న 'గ' యొక్క అభిప్రాయానికి నేను వస్తున్నాను. బహుశః ఏ కొద్దిమందికోకాని తల, తోక తెలియదు. ముందు 'తల' పై విశ్వాసం ఉంచుదాం. 'తోక' చాలమందికే వల వేసింది.

యోగం గురించిన మీ అభిప్రాయాలు అసాధారణము, అనూహ్యాముగా ఉన్నాయి. నా యోగమును అర్థం చేసుకోవడం కష్టం కాదు. ఫ్రెంచి, సంస్కృతములలో తెలివైనవానిని అద్భుతమైన యోగిగా మీరు భావిస్తారు. అలాగే అయితే కలకత్తాలోని ప్రథమశ్రేణి బి.ఎ లు అందరూ మహా యోగులే అయి ఉండాలి. టీ త్రాగటం, వాగటం ద్వారా శక్తిని వృథా చేయటాన్ని నిరసిస్తే – 'ఏమి వింత గురువులు వీళ్లు. వింత భావాలతో?' అంటారు మీరు. 'పరబ్రహ్మము' నకు (as if sociability were the base of the Brahman) సంఘజీవనం ఆధారమైనట్లుగా – లేదా దానికి విరుద్ధంగా, చీకటిగదిలో తలుపులు బిడాయించుకొని, ఎవ్వరికీ కనపడకుండా, నిద్రాహారాలు లేక, పిచ్చెక్కినట్లు ఉంటే – దీనిని మేము నిరసిస్తే – "ఈ యోగాన్ని ఎవరు అర్థం చేసుకోగలరు బాబూ?" అంటారు. బుద్ధుని – అతిసర్వత్ర వర్జయేత్ – అన్న సూత్రము, కృష్ణుని – నిద్ర, ఆహారము, మితంగా ఉండాలి, ఉగ్ర తపస్సుతో ఆత్మను హింసించరాదు – అన్న ఆదేశము మీరెన్నడూ వినలేదా? ఇంకా కృష్ణుని – "యోగసాధన స్థిరంగా చెయ్యి; ధైర్యము సడలనీయకు; కర్మపరిత్యాగం చేసి అకర్మణుడవై ఉండకు; అలాగని కర్మయే నిన్ను రక్షిస్తుందనీ భావించకు; నీ కర్మలను యజ్ఞంగా, దైవాంకితంగా నిర్వహించు; కర్మలు నీవి

Seer deep-hearted

Seer deep-hearted, divine King of the secrecies,
Occult fountain of love sprung from the heart of God,
Ways thou knewest no feet ever in time had trod.
Words leaped shining, the flame-billows of wisdom's seas,
Vast in thy soul was a tide washing the coasts of heaven,
Thoughts broke burning and bare crossing the human night,
White star-scripts of the gods born from the presses of Light
Page by page to the dim children of earth were given.

Sri Aurobindo

కావు; నీ కోసమని నిర్వహింపబడుతున్నవనే భావన నీకు కావాలి. (కర్తృత్వభావన ఉండ కూడదు) భక్తి, ధ్యానము, అంకితభావంతో కూడిన కర్మలు, వీటి ద్వారా దివ్యచైతన్యాన్ని చేరుకుని, అక్కడే నివసించి ఉండు." బుద్ధుడు, కృష్ణుడు అర్థంకాని మూఢులు కారు. అయినా వారు చెప్పిన విషయాలను నొక్కి వక్కాణిస్తూంటే – "ఏమిటి, ఎప్పుడూ వినని ఈ గోల?" అని తెల్లబోయి చూస్తారు. ఆధునిక మనస్తత్వంతో, అన్నీ తెలిసి, గురువుకంటె మిన్నగా విచారణ చేయగల శిష్యులు ఉండటం వల్ల కలిగిన ఫలితము – ఇదంతా అనుకుంటాను. వీరికి యోగము యొక్క మౌలిక సూత్రాలు, వింతగా అసాధారణంగా, నిరుత్సాహంగా ఉంటాయి. కిస్మత్?

ప్రశ్న: నేనొక సున్నితము, వ్యక్తిగతము అయిన ప్రశ్న అడగటానికి పురిగొల్పబడుతున్నాను (am tempted). అది 'X' గురించి. అతిసాధారణంగానే, ఆమె తన కాలాన్ని గడుపుతూ ఉన్నా, సాధనలో మంచిస్థితిలోనే ఉన్నట్లున్నది. చాలా సంతోషంగానే, దిగులు లేకుండా ఉంటుందామె. ఆమెది చాలా మంచిసాధన అయి ఉండాలి – దిగులు లేదు ఆమెకు.

చాలా కాలంగా ఆమె తరచు ఏకాంతంగా ఉంటున్న సంగతి నువ్వు మర్చిపోయావు. ('Y' కి కోపకారణమే అయినా) ఆ కాలంలోనే ఆమె ఒక అంతరంగ జీవనాన్ని నిర్మించుకున్నది. దానిని, నిర్దేసించే బాహ్య, చలితచాలనాలలో మార్పుకి కొంత ప్రయత్నం చేసింది. బాహ్యప్రవర్తనలో వచ్చినది కాదు ఆ మార్పు. (not in the outward appearence) బాహ్యంగా, ఆమెలో వచ్చిన మార్పు ప్రస్ఫుటం కావటానికి, ఆమె ఇంకా ఎంతో చేయవలసినది ఉంది. కాని ఆమె సంకల్పంలో చిత్తశుద్ధి ఉంది. ప్రాథమికమైన ప్రశాంతతని స్థిరపర్చుకోగలిగినది. అందుకే ఆమెకు దిగులు లేదు – 'Y' తో ఆమెకు తగాదాలు పడుతున్నప్పుడు కొంత అస్థిమితం కలిగినా కూడా, రెండు రోజుల క్రితం, ఊర్ధ్వగమన అనుభూతి, విశాల ప్రశాంతతత, భౌతిక ఇంద్రియాతీత దివ్యానందము, మూలాధార అవరోహణ ఆమెకు అనుభవమై

నాయి. వీటి తాలూకు సాంకేతిక పదజాలం ఆమెకు తెలియదు. కాని పూర్తి వివరాలతో నిర్దుష్టమైన ఆమెయొక్క సూక్ష్మవివరణ పొరపాటుకు అవకాశం లేనిది. ఇలాటి అనుభూతియే ఈ మధ్య ముగ్గురు – నల్గురికి – కలిగినది. ఇది చాలా గొప్ప సంగతి. ఇక్కడ దివ్యశక్తి పనిచేస్తున్న తీరు విఫలం కాలేదు అని మనం భావించాలి. సుస్థిరమైతే ఇది సంప్రదాయ యోగాలకి మకుటాయమానమైనది. మనకైతే ఇది ఆధ్యాత్మిక రూపాంతరీకరణమునకు ప్రారంభము మాత్రమే. వ్యక్తిగతమైనా నీకిది చెప్పాను. ఎందుకంటే? ఒక వ్యక్తి తన స్వభావరీత్యా, బాహ్యంగా పొరపాట్లు, అవాంతరాలతో యోగి కానట్లుగా కనపడినా, అతను సాధకుడు కాదని కాని, సాధన చేయటంలేదని కాని, అనుకోవటానికి వీలు లేదు. అందుకే ఇది నీకు చెప్పాను.

ప్రశ్న: దీని రహస్యం ఏమిటో తెలుసుకోవాలని ఉంది. ఎల్లప్పుడూ ఆమె శ్రీమాతను భావిస్తూ ఉన్నదా? మాత అంటే ఆమెకి ఎక్కువ ప్రేమ అనుకుంటాను. అదేనా రహస్యం?

కొంతవరకు – తగిన రీతిలో సాధనను పట్టుపట్టి స్థిరపర్చుకుని, ఆచరణలో పెట్టింది. కాబట్టి తీవ్రమైన స్వాభావిక ప్రతిబంధకాలు ఉన్నా ఆమె నిలద్రొక్కుకుంది. 'Y' అలా చేయలేకపోయాడు. తన సందేహాలు, తిరస్కారము, బుద్ధిపరమైన గర్వము వీటి వల్ల.

చాలావరకు, ఆమెవలె కాలక్షేపము చేస్తూ ఉంటే, పురోగతికి, అది సరిపోతుందా?

ఆమె అలానే కాలక్షేపం చేస్తోంది. అలా ఉంటూనే తన అంతరంగస్థితి, సాధన భద్రంగా కాపాడుకోగల్గింది. ఆమె చెప్పేది కూడా అదే మరి.

*

ప్రశ్న: నా మానసిక పెనుగులాటే నాకు అవరోధం అంటారు మీరు.

నీ కవితాధారకు అవరోధం నీ మనసే. అంతే కాదు. లోతైన విస్తారమైన గొప్ప వాస్తవిక శాంతి, ఆనందాలకీ అది

అవరోధమే అయింది. విశాల భూమికల వైపుగా మరలింపబడే నిశ్చలమనసు నీకు కావాలి.

*

ప్రశ్న: అది సరే కాని – మీరు నా మనస్తత్వాన్ని తెలుసుకున్నారా? తెలుసుకుంటే కొన్ని సమాధానాలు ఇస్తారా? అవి మార్మికమైనవిగా కాక, మానసికమైనవిగా ఉండాలి.

ఒక వాస్తవం తెలుసుకుంటే అర్థం చేసుకోవటం సులువే. సహజంగా జీవుడు ఏకరూపం కాదు. వివిధ భాగాల కలగలుపు. నీ మానసిక ప్రాణికాలలో ఒక భాగానికి దైవం కావాలి. ఆ అవసరం ప్రస్ఫుటంగా ఉంది. కాని అందుకు తీవ్రప్రయత్నం లేదు. మరొక భాగము దేనినీ నమ్మదు, ఆశించదు. మనసులో ఒక భాగం కవిత్వాన్ని ఆశ్రయిస్తుంది. కాని అందుకు ప్రాణికం, ఉత్సాహం చూపదు. కారణం – ప్రాణికం దుఃఖాక్రాంతుని చేత (the Man of Sorrows) చుట్టుముట్టబడినది. ఈ దుఃఖాక్రాంతుడు అన్నిటా కలగలుపై ఉంటాడు. మనసులోని వివిధభాగాలు రకరకాలుగా తిరుగాడుతూ వివిధశక్తుల ఒత్తిళ్లకు లొంగి ఉంటూ ఉంటాయి. ఈ వైరుధ్యాలన్నిటినీ సామరస్యపరచటానికి – తొలగించవల్సిన వాటిని తొలగించటానికి, మార్పు చేయవల్సిన వాటిని మార్చటానికి – కేంద్రజీవుని దృఢసంకల్పం కొరవడింది. నా యీ సమాధానాలు మార్మికమో, మానసికమో – నీ వేమంటావో తెలియదు. మరింతకి మించి వేరే నిజమైనది నేను చెప్పలేను.

ప్రశ్న: కేంద్రజీవుని (the central being) తీవ్రప్రయత్నము, సామరస్యము. సంకల్పము – నేను వీటినెలా వికసింపచేసుకోవాలి? ప్రాణికంలో, కవిత్వంపట్ల ఉత్సాహాన్నెలా మేల్కొల్పాలి? పనిచేసే దేదైనా ఏకైక సూత్రము – సర్వరోగనివారిణి లాటిది – ఉంటే ఎంతో బాగుంటుంది.

సర్వరోగ నివారిణి లాటివి కావు కాని, వివిధ సూత్రాలు ఉన్నాయి. మొదట నీవు నీ (central being) కేంద్రజీవునితో సంసర్గం కలిగి ఉండాలి. కార్యోన్ముఖుని గావించాలి. కేంద్రము

చైత్యపురుష the Psychic కావచ్చు. మనోపురుమ (the mental Purusha) కి ఉన్నతంగా, దాని ప్రతినిధిగా జీవాత్మ (self) కావచ్చు. ఈ రెండింటిలో ఏ ఒక్కటి అయినా క్రియాశీలమైన పుడు సమరసభావం మొదలగు వాటిని నెలకొల్పగలవు.

రెండో పద్ధతి: మానసిక ఇచ్ఛ (mental will) ఈ విష యాలలో పనిచేయటం. లక్ష్యం నుంచి దృష్టిని మరల్చకూడదు. కష్టాలకి, ఆటంకాలకి బెదరకూడదు. అవసరమైనపుడు శ్రీమాతను ఆవహానం చేసుకోవాలి. దృఢసంకల్పంతో ముందుకు సాగాలి. ఇలా ఇంకా ఉన్నాయి. ఇప్పటికివి చాలు.

ప్రశ్న: కేంద్రజీవునితో సంసర్గం ఎలా కలిగి ఉండి కార్యాచరణ కావించాలో చెప్పారు కాదు.

ఎలాగ – అనేది కాదు. నిర్ణయించుకుని, పనిచేయడమే.

ప్రశ్న: నా మానసిక ఇచ్ఛ (mental will) నీరసమైనది.

దానిని బలోపేతం చేయవచ్చు.

శ్రీమాత శక్తి ఆవహానానికి ప్రయత్నం చేయగలను కాని, విశ్వా సానికి, అర్పణకు యోగపరమైన అద్భుత నిశ్చలమనస్సు, శక్తి కావాలి. ఇవి పుట్టుకతోనే యోగులైవ వారిక మాత్రమే సాధ్యం అనుకుంటాను.

అలా ఎన్నటికీ కాదు. యోగపరమైన నిశ్చలమనస్కత, శక్తి, ఆత్మవిశ్వాసాన్ని కలుగుచేస్తాయి. విశ్వాసము, అర్పణకంటె కూడా సాధారణ జనులకు విశ్వాసము, అర్పణ సులువు.

ప్రశ్న: నా జలుబు నాకు వెంటనే జ్ఞానోదయం కలిగించింది – ఈ ప్రపంచం అంతా – దైవముతో సహా – 'మాయే' అని. శంక రుడు, బుద్ధుడు సాధించినది, నేను simple cold తో సాధించాను.

అందుకు సాధన అక్కర్లేదు. ఏపాటి నిరుత్సాహమైనా ఆ పని చేస్తుంది. 'మాయ' నుంచి బయటపడటానికి సాధన కావాలి.

ప్రశ్న: నేను మరి కాలక్షేపం చేయాలి – ఎలా? వేదనని భరిస్తూ, పునరుజ్జీవనాన్ని ఆశిస్తూనా?

ఊరట పొంది హుషారుగా ఉండు. రోము నగరం ఒక్క రోజులో నిర్మింపబడలేదని అనుకుంటూ ఉండు. అలా ఉండలేక

పోతే, సూర్యోదయమై పక్షుల కిలకిలారావాలు వినపడేదాకా మరి అలా నిర్వేదంతోనే సాగిపో. అంతా బాగానే ఉంటుంది. (all is well)

చూస్తూంటే, వైరాగ్యంలో శిక్షణ పొందుతున్నట్లుగా ఉన్నావు. నేనైతే పనికిమాలిన వైరాగ్యం నుంచి తప్పించుకున్నాను. కొంతవరకు భరించాను. – 'సమత' ను సాధించేవరకూ. 'సమత' కష్టం. దుఃఖభూయిష్టమైన, దిక్కుమాలిన వైరాగ్యం సులువు.

అనువాదం: కర్రా వెంకటేశ్వర్లు

సమాచార పత్రం

శ్రీఅరవింద ఆశ్రమంవారు, ఆగస్టు 15, 2006 న శ్రీఅరవిందుల వారి ఈ క్రింది సందేశంతో ఫోల్డరు విడుదల చేశారు.

"ఆధ్యాత్మికత అంటే మేధోన్నతి కాదు; ఆదర్శం కాదు; నైతిక ప్రవర్తన – లేక – సచ్ఛీలత, మరియు, నియమమూ కాదు. మత విశ్వాసం కాదు. ఉత్సాహంతో కూడిన ఉన్నత భావతీవ్రతా కాదు. ఈ అన్ని అత్యుత్తమ లక్షణాల కలగలుపూ కూడా కాదు. అంతస్తత్వంలో ఆధ్యాత్మికత – మన జీవనంలో ఉన్న అంతరంగ వాస్తవానికి, మనో, ప్రాణిక, దేహాల కతీతమైన జీవాత్మకి – మేల్కొలుపు. విశ్వవ్యాప్తంగానూ, మన జీవములోనూ కూడా, వసించియున్న అతీత సత్యసంసర్గం కోసం, సన్నిహితత్వం కోసం, దానితో సంయోగం కోసం, తాదాత్మ్యత కోసం అంతర్నిహితమైన ఆకాంక్ష. ఒక నిర్ణాయత్మకమైన మలుపు. ఆ ఆకాంక్ష ఫలితంగా కలిగిన సంసర్గం, సంయోగంతో మన మొత్తం జీవుని యొక్క పరివర్తన, రూపాంతరీకరణ. ఒక కొత్త అస్తిత్వము లేక జీవనము. క్రొత్త జీవాత్మ; క్రొత్త స్వభావము"

– శ్రీఅరవిందులు